

A HAZAI ÖNTÖZÉS JÖVŐJE

A MI VÍZÜGYÜNK

HARANGOZÓ Mária
osztályvezető

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Belvízvédelmi és Öntözési Főosztály
Öntözési Osztály
harangozo.maria@ovf.hu

PannEx Nemzeti Konzultáció
Budapest, 2016. november 17.

- Jelenlegi helyzet
- Jövőbeli igények
- Szabályozási, finanszírozási és támogatási rendszer
- Fejlesztés feltételrendszere
- Feladatok megosztása

Kettős ok miatt szükségszerű az öntözéses gazdálkodást a mezőgazdasági termelés részévé tenni:

- A klímaváltozás – nő a szélsőségek előfordulási gyakorisága, emiatt a termésbiztonságot, az állandó minőséget, a megfelelő hozamot csak vízpótlással lehet garantálni.
- Hazánk természetföldrajzi adottságai (talaj, napfénytartam, vízkészlet) – alkalmassá teszik a mezőgazdaságot az ország húzóágazatává tenni.

Hátráltató tényezők:

- A birtok-szerkezet átalakulása
- A szakemberek hiánya
- A vízgazdálkodási fejlesztések elmaradása
- A feldolgozóipar leépítése
- A drénezett területek felparcellázása

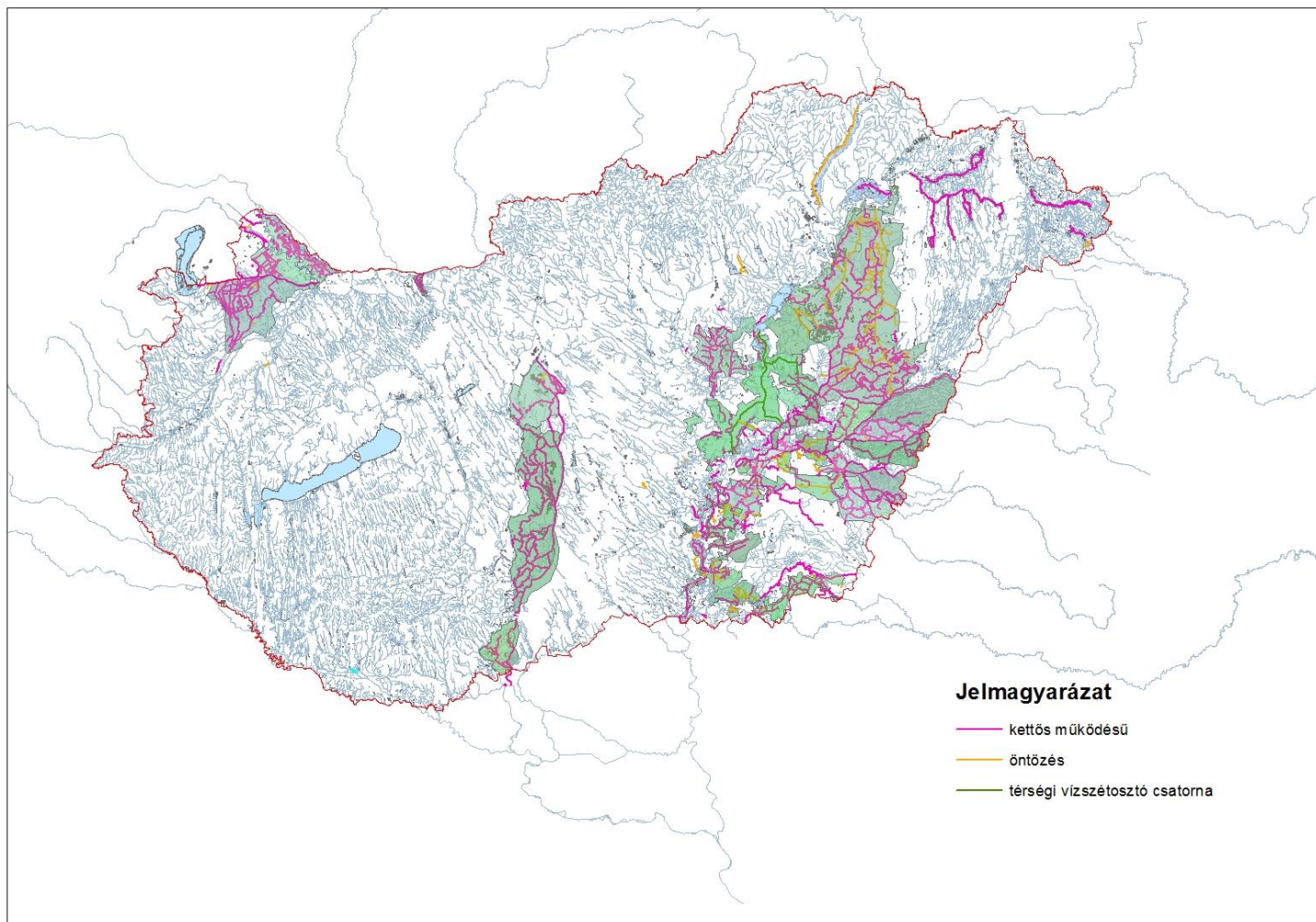
Az öntözés vízgazdálkodási vonatkozásai:

- Meglévő térségi vízszolgáltató rendszerek - „öntözőrendszerek”
  - elhelyezkedése (domborzat, csapadékeloszlás, talajviszonyok, nagygazdaságok, szántóföldi kultúra)
  - infrastruktúra állapota
- Vízkészlet - van-e elég vizünk?
  - szabad vízkészletek vizsgálata
  - felszíni vízkészletek – mennyiségi szempontból jó állapotú
  - felszín alatti - gyakran jónál gyengébb mennyiségi állapotú

Magyarország öntözőrendszerei

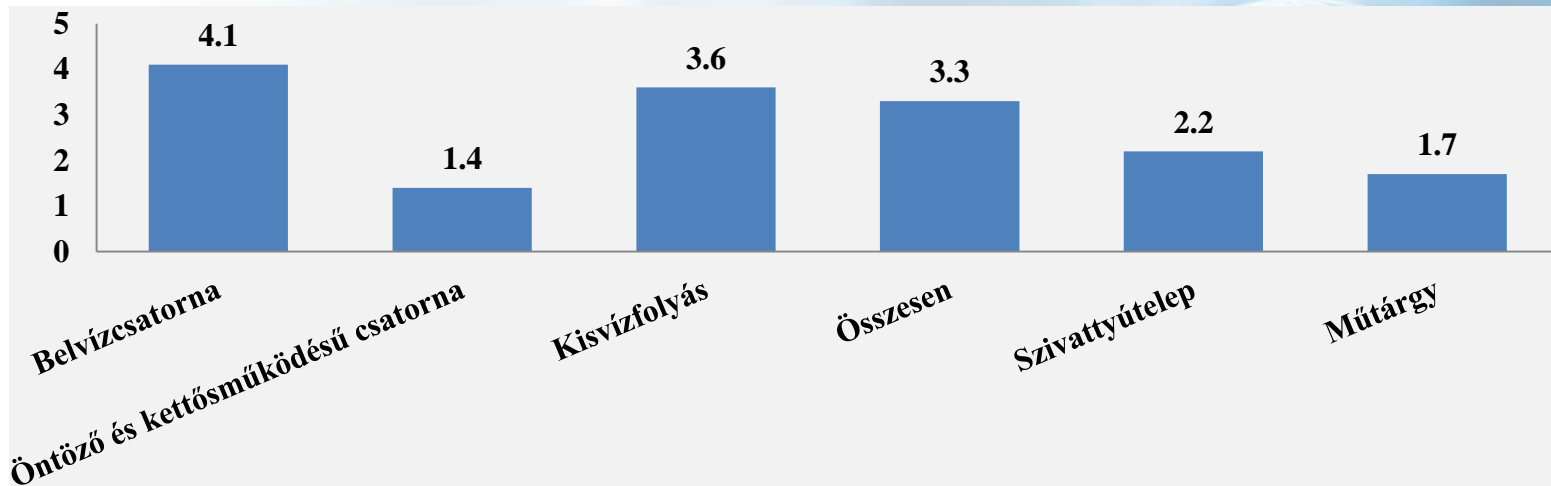

A MI VÍZÜGYÜNK

2014. január 1-től a teljes állami tulajdonú vízellátási hálózat vagyonkezelése a vízügyi igazgatóságokhoz kerül.

	MEDER				Szivattyú-telep	Műtárgy
	Belvízcsatorna	Öntöző és kettősműködésű csatorna	Kisvízfolyás	ÖSSZ		
	[km]	[km]	[km]	[km]		
2014-ig VIZIG kezelésben lévő művek	5301	3159	4114	12574	278	3500
2014-ben átvételre kerülő művek	16430	1167	10875	28472	333	2500
Összesen	21731	4326	14989	41046	611	6000

Feladatterhelés mértékének növekedése 2014-ben

Aszály gazdasági hatása

Sokévi átlagos belvízkárr: 15,2 milliárd Ft

Sokévi átlagos aszálykárr: **39,3 milliárd Ft**

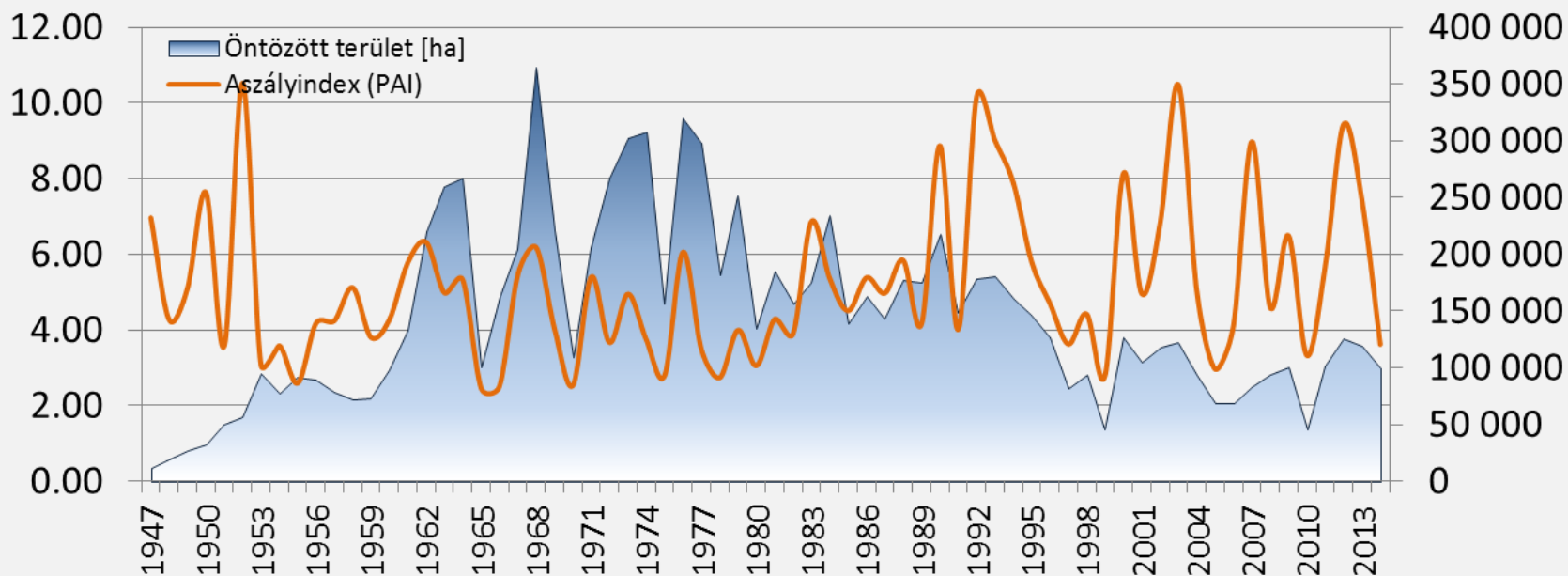
Összesen: 54,5 milliárd Ft

A belvízi eseményekre jól kidolgozott prevenció és kárenyhítő kezelési rendszer épült ki (A terméshozamok pozitívan változnak...)

Az aszálykárr a belvízi kár több mint kétszerese, a probléma kezelésére mégsem jött létre operatív kezelési rendszer.

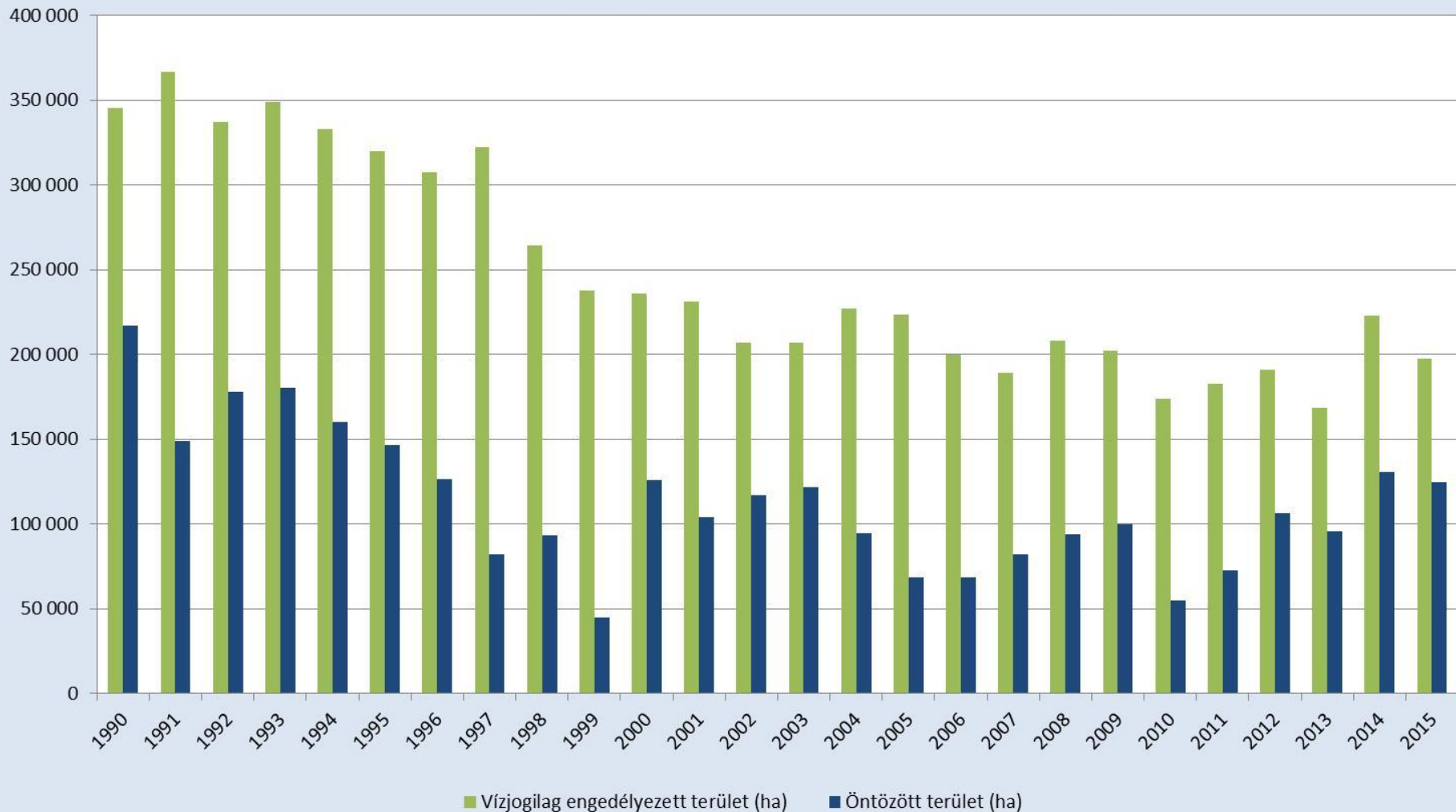
Aszálykárok az utóbbi években:

- 1990 – 50 Mrd HUF
- 1992 – 30 Mrd HUF
- 1993 – 50 Mrd HUF
- 2000 – 30 Mrd HUF
- 2003 – 40 Mrd HUF
- 2006 – 50 Mrd HUF
- 2007 – 150 Mrd HUF
- 2009 – 100 Mrd HUF
- 2012 – 400 Mrd HUF
- 2015 – 100 Mrd HUF

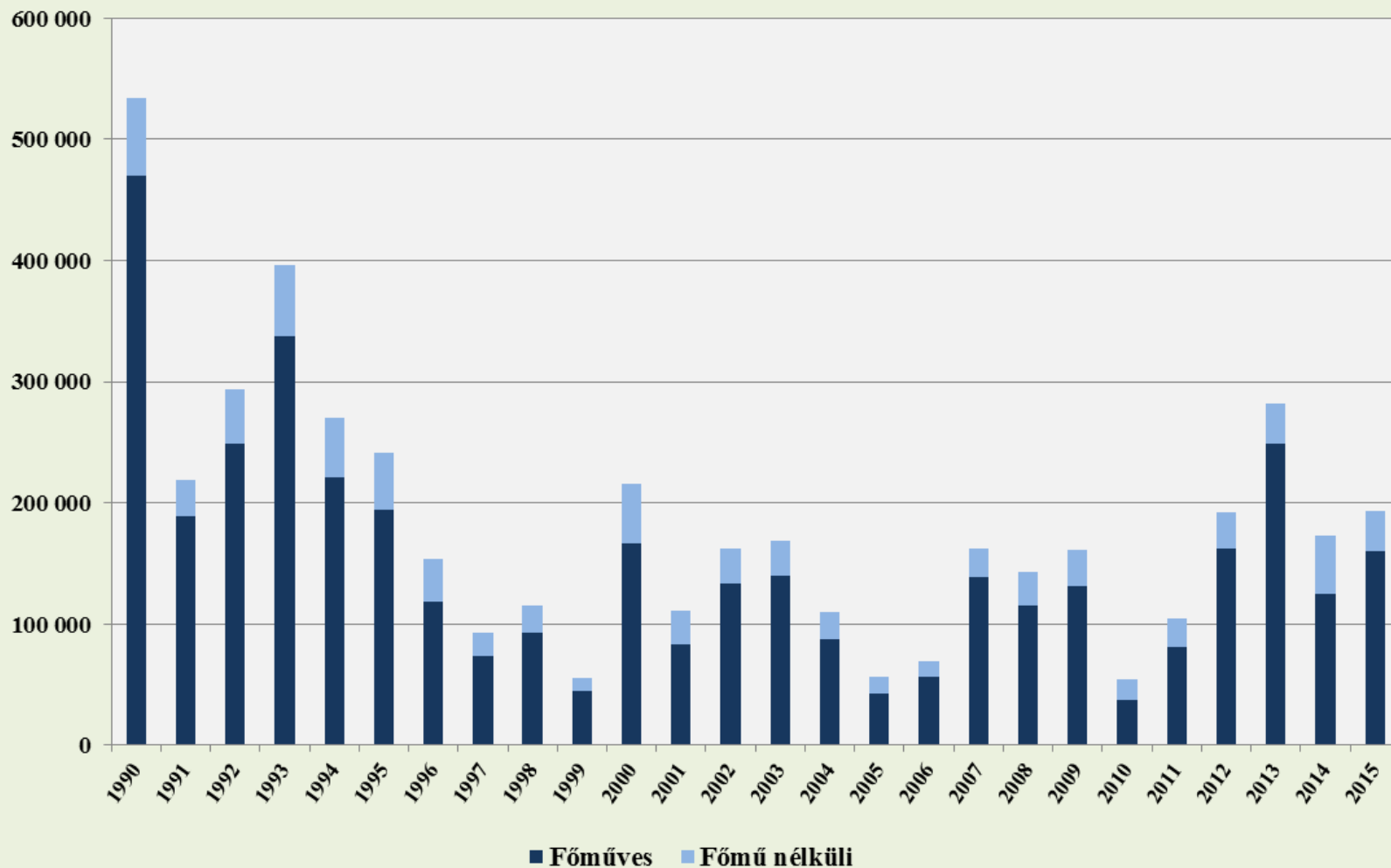
Vízjogilag engedélyezett terület és öntözött terület (ha)

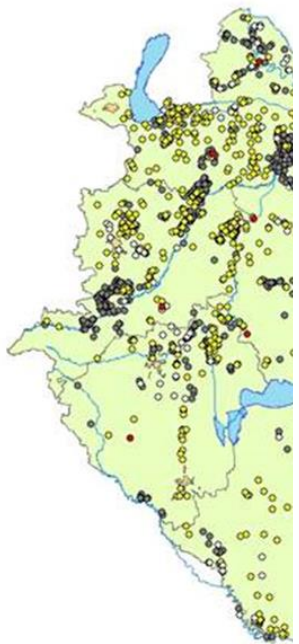
Öntözésre felhasznált vízmennyiség (1000 m³)

- távlati öntözési igényfelmérés

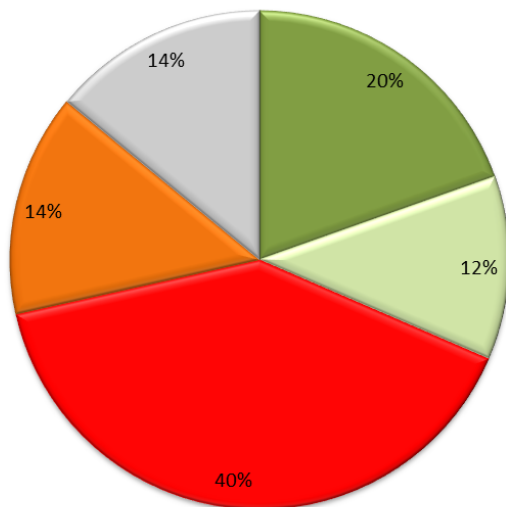
Öntözési víziger

Jelmagyarázat

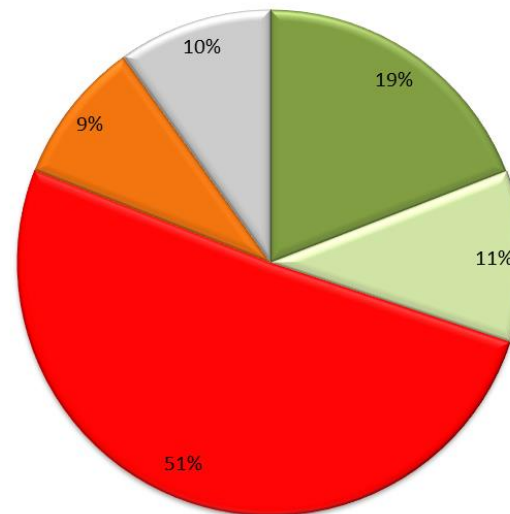
- 1. Vízigény engedélyvel rendelkezők, de öntözést
- 2. Vízigény engedélyvel rendelkezők és öntözést
- 3. Vízigény engedélyvel nem rendelkezők, de öntözési lehetőség nincs
- 4. Vízigény engedélyvel nem rendelkezők, de öntözési lehetőség van

Megöntözendő terület (ha)

- 1a Vízkészlet kielégíthető ÉS vízszolgáltatás működik
- 1b A vízigény megkötésekkel kielégíthető
- 2a Vízkészlet nem kielégíthető ÉS vízszolgáltatás sem működik
- 2b Vízkészlet nem kielégíthető VAGY a vízszolgáltatás nem működik
- 3 Adathiány

Igényelt vízmennyiség (m³)

- 1a Vízkészlet kielégíthető ÉS vízszolgáltatás működik
- 1b A vízigény megkötésekkel kielégíthető
- 2a Vízkészlet nem kielégíthető ÉS vízszolgáltatás sem működik
- 2b Vízkészlet nem kielégíthető VAGY a vízszolgáltatás nem működik
- 3 Adathiány

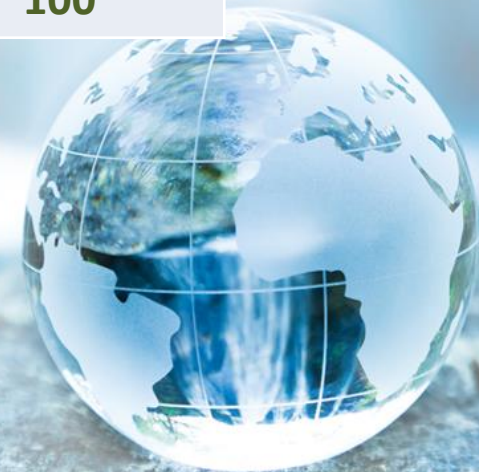
- A víz ára – hatékony vízár-politika, vízkészletjárulék (VKJ), vízszolgáltatási díj, 2017-től új vízszolgáltatási díj felosztás - állam-vízhasználó között
- A vízkárelhárítás jogi szabályozásának kiegészítése a tartósan vízhiányos helyzetekre vonatkozó rendelkezésekkel
- Engedélyezés – egynyári öntözés megkönnyítése, engedély nélkül létesített kutak legalizálása
- VIZEK projekt– Mezőgazdasági Vízhatal Információs és Ellenőrzési Keretrendszer - az öntözés ötletétől a gazdaságossági vizsgálaton át a vízjogi engedélyig (hatékonyabb tervezési előkészület, szakhatósági állásfoglalás, gyorsabb hiánypótlás, rugalmasabb ügyintézés)
- VP - most elsősorban a gazdálkodói fejlesztések részesülnek támogatásban (kertészeti kultúrák, víztakarékos technológiák, tározás)
  - A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése
  - A kertészet korszerűsítése ...
- KEHOP projektek

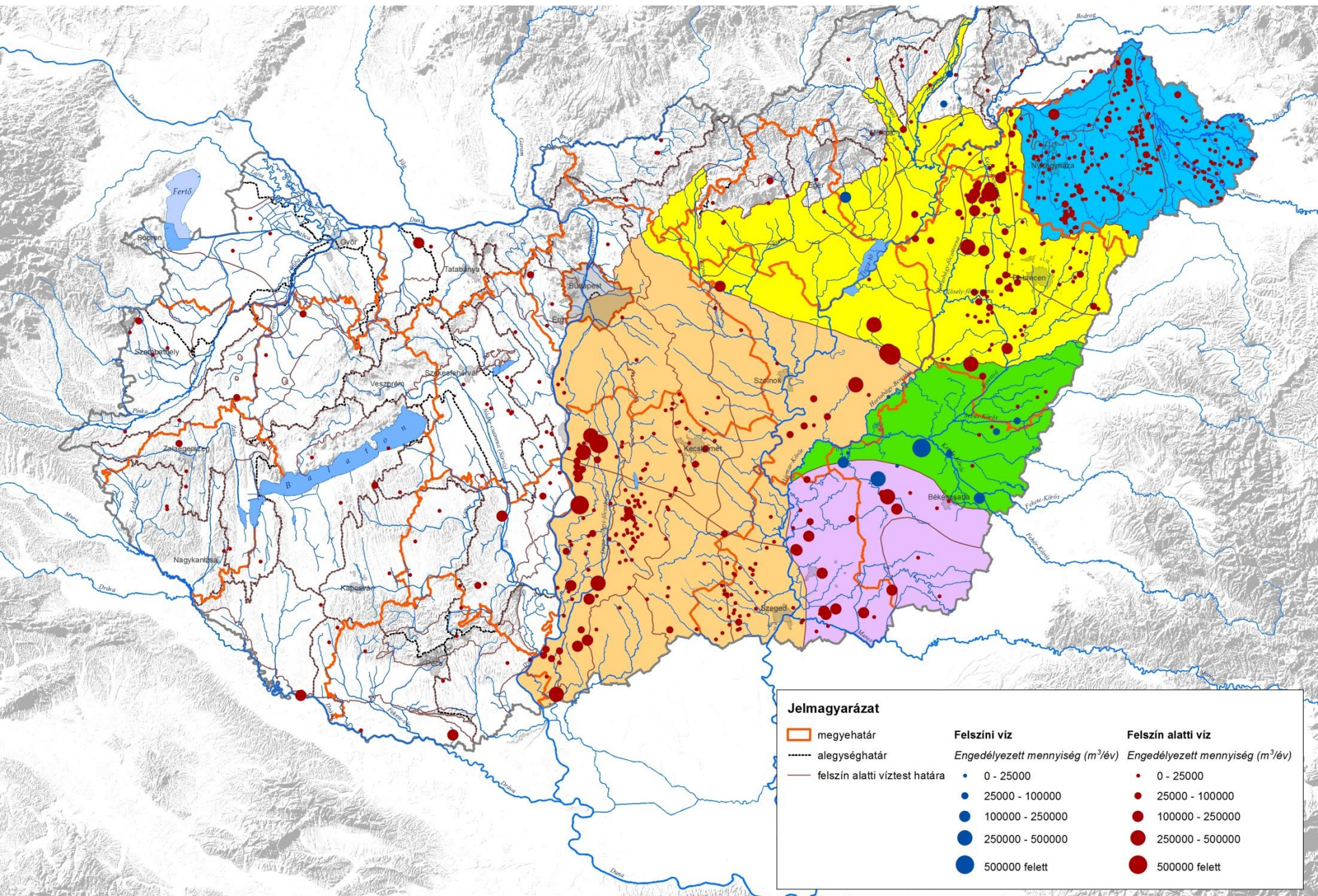
Vízszolgáltatási díj megoszlása

Időszak	Alapdíj (%)		Változó díj (%)	
	Állami	Vízhasználó	Állami	Vízhasználó
2017.	90	10	50	50
2018.	80	20	50	50
2019.	70	30	0	100
2020.	60	40	0	100
2021-től	50	50	0	100

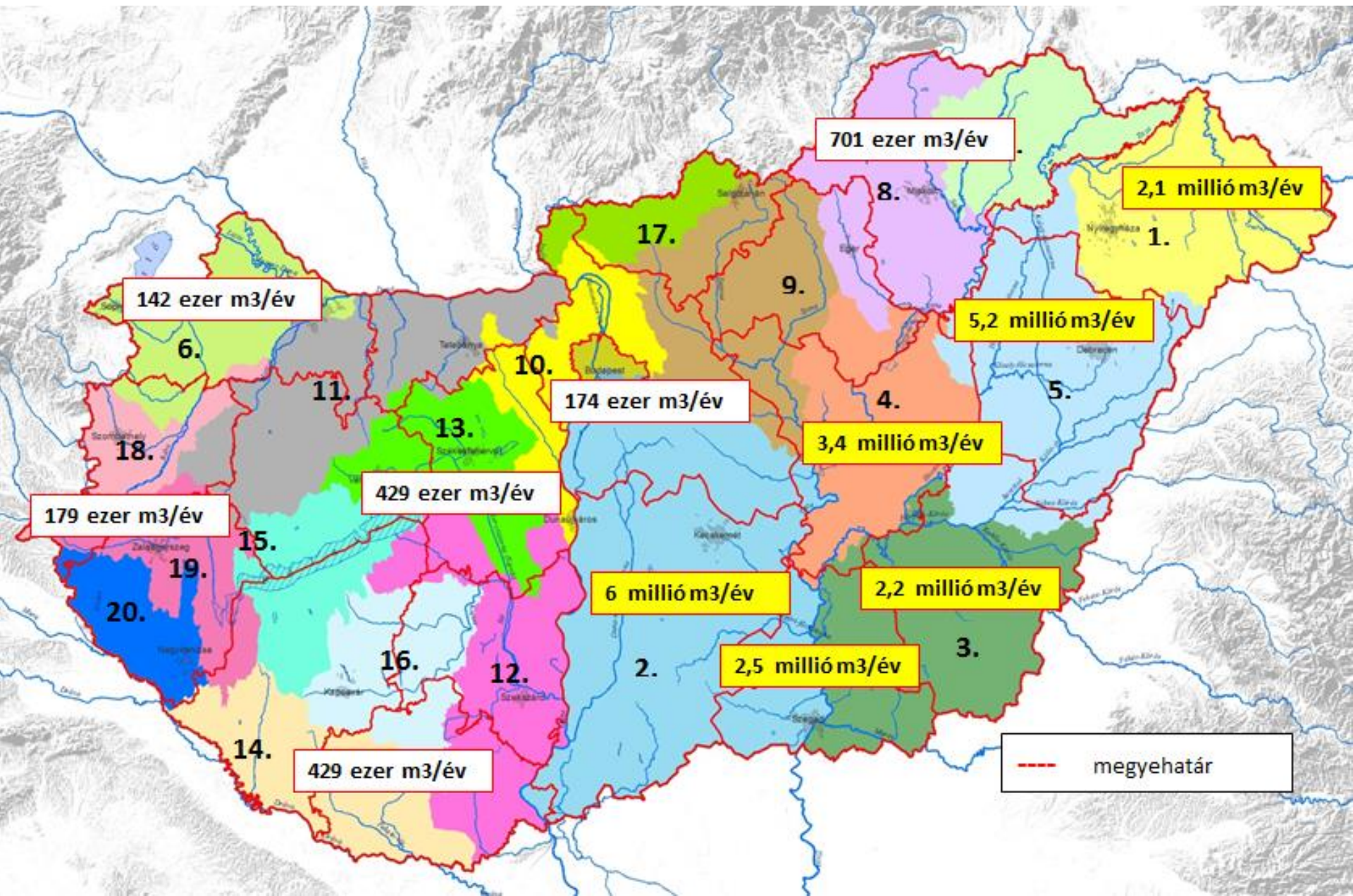
Öntözés EMVA 46. cikk (5) b) pontja szerinti környezeti elemzés javasolt területei az engedélykérelmekkel

Jelmagyarázat			
	megyehatár		
	alegységhatár		
	felszín alatti víztest határa		
		Felszíni víz	
		Engedélyezett mennyiség (m³/év)	
	0 - 25000		0 - 25000
	25000 - 100000		25000 - 100000
	100000 - 250000		100000 - 250000
	250000 - 500000		250000 - 500000
	500000 felett		500000 felett
		Felszín alatti víz	
		Engedélyezett mennyiség (m³/év)	

Környezeti elemzéshez országos áttekintés a lehetséges térségekre és a 2016. évben (1-5 hó) kért új engedélyek megyei összesítése

KEHOP 1. prioritástengely - Intézkedés 3.

A vízkészletekkel történő fenntartható gazdálkodáshoz szükséges feltételek javítása

Projekt címe	VIZIG	A projekt támogatása	Projekt célja
Jászsági-öntözőrendszer rekonstrukciója - I. ütem	KÖTIVIZIG	1,65 Mrd Ft	A Jászsági-főcsatorna vízszállító képességének javítása, kiegyenlített vízmennyiség biztosítása (szélsőérték előfordulási gyakoriságának csökkentése).
Hajdúhátsági Többcélú Vízgazdálkodási Rendszer fejlesztése	TIVIZIG	1,5 Mrd Ft	A Debrecentől nyugatra eső kiváló minőségű mezőgazdasági termőterületek öntözhetőségének főművi fejlesztése.
Derecskei-főcsatorna korszerűsítése	TIVIZIG	2,2 Mrd Ft	Derecske térségének öntözővízzel való ellátása a Derecskei főcsatorna teljes felújításával, két belvízcsatornaként működő oldalágának felújításával, kettősműködésűvé tételével, vízleadó útvonal fejlesztésével.

Problémák, korlátok

- gazdák együttműködése hiányzik – (átalakult birtokviszonyok)
- jelenleg nem azonosíthatóak a fejlesztési területek
- készlet – igény nincs összhangban, a javításán dolgozik a kormány

BM

Üzemen kívüli vízgazdálkodási infrastruktúra, többcélú hasznosítás
Integrált öntözés-fejlesztés, vízrendszerek egységes rendszerben való fejlesztése, komplex vízgazdálkodási stratégia
Meliorációs felmérés

FM

Üzemen belüli öntözésfejlesztést ösztönző támogatáspolitikai
Optimális üzemméret meghatározása, birtokpolitika érvényesítése
Földcserek, művelési ág váltás, táblatulajdonosok együttműködése

NFM

Állami feladattá nyilvánítás, finanszírozás

NGM

Olcsó hitel, hitelkonstrukciók

NGM, BM

Megnövekedett csatorna-, meder-, tározó őri feladatok ellátásának biztosítása

ME, NFM

EU pályázatok, források

**Gazdálkodók,
NAK, FM**

Gazdálkodók valós öntözési igénye
Önkéntes társulások elősegítése, támogatása
Öntözés-fejlesztési beruházások élettartamához igazodó tartós bérletek, földtulajdonlás elősegítése

VIZEK

Korszerű döntéstámogató rendszer, központi adatbázis, monitoring, öntözés az arra legalkalmasabb területeken

- A Duna-Tisza közti Homokhátság térségében elhelyezkedő mintaterületen a klímaváltozásból eredő hatások enyhítésére megvalósuló mintaprojekt
- A Tisza Szolnok-Csongrád közötti szakasza vízgazdálkodási helyzetének stabilizálása
- Ós-Dráva komplex területfejlesztési koncepció
- CIVAQUA – Debrecen és környéke környezeti állapotának javítása
- Körös-Tisza-Maros közének vízgazdálkodási fejlesztési koncepciója
- Tározó-fejlesztési program

***„...csak az állam lehet képes arra,
hogy megfelelő lökést adjon az
öntözés ügyének, s nagyon fontos a
tervszerűség ebben a munkában, ne
ötletszerűen történjen az öntözőművek
kiépülése...”***

*Kossuth Ferenc, a
közérdekű öntözőcsatorna-
létesítéséről szóló 1900.
XX. tv. vitáján*

A MI VÍZÜGYÜNK

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

